

УДК: 373.2:37.091.12

DOI: <https://doi.org/10.54929/REICST-monograph-03-2026-01>

Бондар В. Г.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти,

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
м. Черкаси, Україна

ORCID: 0000-0001-8874-4319

Viktoriia Bondar

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Preschool Education,
The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine

ORCID: 0000-0001-8874-4319

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

METHODOLOGICAL SUPPORT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF PRECESSARY EDUCATION TEACHERS BASED ON A COMPETENCY APPROACH

***Анотація.** У статті висвітлено теоретико-методичні засади організації методичного супроводу професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу. Актуальність дослідження зумовлена сучасними вимогами до якості дошкільної освіти, зростанням ролі вихователів як ключового суб'єкта освітнього процесу та необхідністю безперервного професійного вдосконалення їх відповідно до державних освітніх стандартів і професійного стандарту вихователя.*

У статті уточнено сутність понять «методичний супровід», «професійний розвиток вихователя», «компетентнісний підхід» та визначено їх взаємозв'язок у системі методичної роботи закладів дошкільної освіти. Обґрунтовано, що методичний супровід, побудований на засадах компетентнісного підходу, сприяє цілеспрямованому формуванню та розвитку професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних компетентностей вихователів. Окреслено основні напрями, форми та методи методичного супроводу, серед яких індивідуальні та групові консультації, тренінги, майстер-класи, педагогічні коуч-сесії, професійні спільноти та самоосвітня діяльність педагогів. Наголошено на ролі методичної служби закладів дошкільної освіти у створенні сприятливого освітнього середовища для професійного зростання вихователів. Зроблено висновок, що впровадження компетентнісно орієнтованого методичного супроводу забезпечує підвищення якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та сприяє сталому професійному розвитку педагогічних працівників.

Ключові слова: *методична робота, компетентнісний підхід, методичний супровід, професійний розвиток вихователів.*

Annotation. *The article addresses the theoretical and methodological foundations of organizing methodological support for the professional development of preschool educators based on a competency-based approach. The relevance of the study is determined by the modern requirements for the quality of preschool education, the growing role of educators as key participants in the educational process, and the need for their continuous professional improvement in accordance with state educational standards and the professional standard for educators. The article clarifies the essence of the concepts of «methodological support,» «professional development of educators,» and «competency-based approach,» and defines their interrelationship within the system of methodological work in preschool education institutions. It is substantiated that methodological support, built on the principles of a competency-based approach, promotes the targeted formation and development of professional, communicative, innovative, and reflective competencies of educators. The main directions, forms, and methods of methodological support are outlined, including individual and group consultations, trainings, workshops, pedagogical coaching sessions, professional communities, and*

educators' self-educational activities. The role of the methodological service of preschool institutions in creating a favorable educational environment for the professional growth of educators is emphasized. The study concludes that the implementation of competency-oriented methodological support ensures the improvement of the quality of the educational process in preschool institutions and contributes to the sustainable professional development of teaching staff.

Keywords: *methodological work, competency-based approach, methodological support, professional development of preschool teachers.*

ВСТУП. Сучасний етап розвитку дошкільної освіти характеризується підвищенням вимог до професійної діяльності вихователя, що зумовлено оновленням державних освітніх стандартів, орієнтацією на особистісний розвиток дитини та впровадженням компетентнісного підходу в освітній процес. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема забезпечення безперервного професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти, який потребує системного, науково обґрунтованого методичного супроводу. Традиційні форми методичної роботи не завжди відповідають сучасним запитам педагогів, оскільки часто мають формальний характер і недостатньо враховують індивідуальні професійні потреби, рівень сформованості компетентностей та готовність до інноваційної діяльності. Водночас компетентнісний підхід орієнтує методичний супровід на розвиток здатності вихователя ефективно діяти в реальних професійних ситуаціях, застосовувати знання, уміння й ціннісні установки у практичній діяльності. Це зумовлює необхідність переосмислення змісту, форм і методів методичного супроводу професійного розвитку вихователів з позицій компетентнісної парадигми. Недостатня теоретична та методична розробленість зазначеної проблеми, а також потреба закладів дошкільної освіти в ефективних моделях методичного супроводу визначають актуальність даного дослідження та його практичну значущість для педагогічних працівників і методистів [3;10].

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ. Проблема професійного розвитку педагогічних працівників закладів дошкільної освіти та його методичного супроводу ґрунтовно висвітлюється у працях вітчизняних та сучасних учених з педагогіки та дошкільної освіти. Теоретичні засади професійної діяльності педагога, структури та змісту його професійної компетентності розкрито в дослідженнях В. Бондаря, О. Савченко, Н. Бібік, які обґрунтовують доцільність упровадження компетентнісного підходу як методологічної основи сучасної освіти. У наукових працях І. Беґа акцентовано увагу на особистісно орієнтованому вимірі професійного розвитку педагога, що є важливим підґрунтям для організації ефективного методичного супроводу [5].

Питання професійного становлення та розвитку вихователів закладів дошкільної освіти розглянуто в дослідженнях А. Богуш, К. Крутій, Л. Калуської, де визначено зміст професійних компетентностей вихователя та підкреслено роль методичної роботи у забезпеченні якості дошкільної освіти. Організаційно-методичні аспекти діяльності методичної служби та форми методичного супроводу педагогів висвітлено у працях Л. Даниленко, О. Пометун, Т. Сорочан, які наголошують на необхідності переходу від контролюючих до підтримувальних і фасилітаційних моделей методичної роботи [3; 10].

Водночас критичний аналіз наукових публікацій засвідчує, що більшість досліджень зосереджені на окремих елементах методичного супроводу або на формуванні окремих професійних компетентностей вихователів, без належного системного поєднання цих аспектів у контексті компетентнісного підходу. Недостатньо розкрито механізми індивідуалізації методичного супроводу з урахуванням професійних потреб вихователів та специфіки освітнього середовища закладу дошкільної освіти. Обмеження наявних досліджень є також переважання теоретичних

узагальнень над розробленням практико-орієнтованих моделей методичного супроводу професійного розвитку педагогів.

Таким чином, невирішеною залишається проблема наукового обґрунтування цілісної системи методичного супроводу професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу. Наукова новизна даного дослідження полягає в уточненні змісту, напрямів і форм методичного супроводу як системної діяльності, спрямованої на безперервний професійний розвиток вихователів, із використанням методів теоретичного аналізу, узагальнення та систематизації результатів попередніх наукових досліджень.

МЕТА. Полягає в теоретичному обґрунтуванні сутності, змісту та напрямів методичного супроводу професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу, а також у визначенні ефективних форм і методів його реалізації в умовах сучасного закладу дошкільної освіти з метою підвищення професійної компетентності педагогічних працівників та якості освітнього процесу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Теоретичний аналіз, синтез та узагальнення використано для опрацювання наукових праць українських учених, нормативно-правових документів у сфері дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів, що дало змогу уточнити основні дефініції дослідження, зокрема «методичний супровід», «професійний розвиток вихователя», «компетентнісний підхід». Метод порівняльного аналізу застосовано для зіставлення різних наукових підходів до організації методичної роботи та визначення їх переваг і обмежень у контексті сучасних вимог до діяльності закладів дошкільної освіти.

Для обґрунтування структури та змісту методичного супроводу професійного розвитку вихователів використано ме-

тод систематизації, що дозволив згрупувати форми, методи й напрями методичної діяльності відповідно до компонентів професійної компетентності педагога. Метод моделювання застосовано для побудови узагальненої концептуальної моделі методичного супроводу на засадах компетентнісного підходу [9;13].

Власні методи дослідження полягали в аналітико-рефлексивному осмисленні практичного досвіду методичної роботи закладів дошкільної освіти, узагальненні результатів професійної діяльності вихователів та інтерпретації отриманих даних з позицій компетентнісної парадигми. Застосування зазначених методів у сукупності забезпечило обґрунтованість висновків і можливість відтворення дослідження в аналогічних умовах освітньої практики.

РЕЗУЛЬТАТИ. Теоретико-методичні засади організації методичного супроводу професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу становлять цілісну науково обґрунтовану систему ідей, принципів, підходів та педагогічних умов, спрямованих на забезпечення безперервного професійного зростання педагогічних кадрів відповідно до сучасних вимог дошкільної освіти. В умовах реформування освітньої галузі України, зокрема реалізації положень нормативних документів дошкільної освіти, компетентнісний підхід постає методологічним орієнтиром, що визначає нові вектори змісту, форм і технологій методичної роботи з педагогами.

Теоретичним підґрунтям організації методичного супроводу професійного розвитку вихователів є положення філософії освіти, педагогіки, андрагогіки, акмеології та психології професійної діяльності. У філософсько-освітньому вимірі методичний супровід розглядається як процес цілеспрямованої підтримки суб'єкта професійної діяльності в його саморозвитку, самореалізації та професійному самовдосконаленні. Андрагогічний підхід акцентує увагу на дорослому вихователі

як активному суб'єкті власного професійного розвитку, здатному до рефлексії, самостійного вибору освітньої траєкторії та відповідальності за результати своєї діяльності. Акмеологічна парадигма, у свою чергу, орієнтує методичний супровід на досягнення вихователем вершин професійної майстерності, розвитку професійної зрілості та педагогічної компетентності [1].

Компетентнісний підхід як методологічна основа організації методичного супроводу передбачає переорієнтацію з накопичення суми знань на формування та розвиток інтегрованих професійних компетентностей вихователя, що охоплюють знаннявий, діяльнісний, ціннісно-мотиваційний та рефлексивний компоненти. У цьому контексті професійна компетентність вихователя розглядається як здатність ефективно здійснювати освітній процес у закладі дошкільної освіти, приймати педагогічно доцільні рішення, творчо розв'язувати професійні завдання, взаємодіяти з дітьми, батьками та колегами, а також постійно вдосконалювати власну педагогічну діяльність.

Методичний супровід професійного розвитку вихователів на засадах компетентнісного підходу характеризується системністю, неперервністю, індивідуалізацією та практичною спрямованістю. Його методичні засади ґрунтуються на принципах науковості, гуманізації, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, варіативності, інтеграції теорії та практики, рефлексивності й інноваційності. Важливим методичним орієнтиром є принцип індивідуальної освітньої траєкторії, що передбачає врахування рівня професійної підготовленості, педагогічного досвіду, потреб та професійних запитів кожного вихователя [10].

Зміст методичного супроводу вибудовується навколо ключових і фахових компетентностей вихователя закладу дошкільної освіти, зокрема педагогічної, методичної, психологічної, комунікативної, інклюзивної, цифрової та інноваційної. Це зумовлює добір адекватних форм і методів методичної роботи, серед яких провідне місце посідають інтерактивні та

практико-орієнтовані форми: тренінги, майстер-класи, педагогічні воркшопи, професійні спільноти практики, коучинг, наставництво, супервізія, методичні кейси, педагогічні студії та рефлексивні семінари. Такі форми сприяють активізації професійної позиції вихователів, розвитку критичного мислення, педагогічної творчості та здатності до самооцінювання результатів власної діяльності.

Важливою складовою теоретико-методичних засад є визначення педагогічних умов ефективної організації методичного супроводу. До них належать створення в закладі дошкільної освіти сприятливого професійного середовища, що стимулює безперервний розвиток педагогів; забезпечення науково-методичного та інформаційного ресурсу; упровадження інноваційних освітніх технологій та налагодження партнерської взаємодії між усіма суб'єктами освітнього процесу.

У сучасних умовах модернізації дошкільної освіти України особливої актуальності набуває осмислення ключових науково-педагогічних понять, що визначають зміст і спрямованість методичної роботи в закладах дошкільної освіти. До таких базових категорій належать «методичний супровід», «професійний розвиток вихователя» та «компетентнісний підхід», які утворюють концептуальне підґрунтя для побудови цілісної системи методичної підтримки педагогічних кадрів.

Поняття «методичний супровід» у науково-педагогічному дискурсі трактується як цілеспрямований, системний і безперервний процес професійної підтримки педагога, спрямований на створення умов для його особистісного та професійного зростання, успішної реалізації освітньої діяльності й розвитку педагогічної майстерності. На відміну від традиційного методичного керівництва, методичний супровід ґрунтується на засадах партнерства, суб'єкт-суб'єктної взаємодії та індивідуалізації, передбачаючи не лише трансляцію методичних знань, а й консультативну, рефлексивну, коучингову та фасилітативну підтримку вихователів. Його сутність полягає в активному

сприянні професійному самовизначенню педагога, вибору індивідуальної траєкторії розвитку та підвищенні здатності до самоосвіти й опануванні інноваційної діяльності.

Професійний розвиток вихователя закладу дошкільної освіти розглядається як динамічний, безперервний процес якісних змін у структурі його професійної компетентності, педагогічної свідомості, ціннісних орієнтацій і практичної діяльності. Він охоплює формування й удосконалення фахових знань, умінь і навичок, розвиток професійно значущих особистісних якостей, здатності до педагогічної рефлексії, творчості та саморегуляції. Професійний розвиток не зводиться лише до підвищення кваліфікації, а передбачає постійне оновлення педагогічного досвіду відповідно до змін освітніх стандартів, соціальних запитів і потреб дитини дошкільного віку. У цьому контексті вихователь постає активним суб'єктом власного розвитку, здатним до усвідомленого проєктування та реалізації професійної діяльності.

Компетентнісний підхід як провідна методологічна основа сучасної освіти визначає нові орієнтири у змісті та організації методичної роботи з педагогами. Його сутність полягає в спрямуванні освітнього процесу на формування інтегрованих професійних компетентностей, що забезпечують здатність педагога ефективно діяти в різноманітних професійних ситуаціях. У системі дошкільної освіти компетентнісний підхід передбачає цілісне поєднання знань, умінь, досвіду діяльності, ціннісних установок і готовності до відповідального педагогічного вибору. Для вихователя це означає не лише володіння методикою навчання і виховання дітей, а й здатність до комунікації, партнерської взаємодії, інклюзивної практики, використання цифрових технологій та постійного самовдосконалення.

Взаємозв'язок понять «методичний супровід», «професійний розвиток вихователя» та «компетентнісний підхід» у системі методичної роботи закладів дошкільної освіти має

системний і взаємозумовлений характер. Компетентнісний підхід визначає стратегічну мету методичної роботи – формування і розвиток професійної компетентності вихователя. Методичний супровід виступає організаційно-педагогічним механізмом реалізації цієї мети, забезпечуючи науково-методичну, консультативну та рефлексивну підтримку педагога. Професійний розвиток вихователя, своєю чергою, є результатом і водночас процесом реалізації методичного супроводу, що здійснюється на засадах компетентнісного підходу [11].

Таким чином, у системі методичної роботи закладів дошкільної освіти методичний супровід слугує умовою і засобом професійного розвитку вихователя, а компетентнісний підхід – методологічним орієнтиром, який визначає його зміст, структуру та очікувані результати. Їх інтеграція забезпечує цілісність, ефективність і практичну спрямованість методичної діяльності, сприяє підвищенню якості дошкільної освіти та професійної готовності вихователів до реалізації сучасних освітніх завдань.

У контексті сучасних трансформацій системи дошкільної освіти методичний супровід дедалі більше розглядається як стратегічний ресурс підвищення якості професійної діяльності вихователів. Його побудова на засадах компетентнісного підходу зумовлює переорієнтацію методичної роботи з переважно інформаційно-інструктивної моделі на модель розвитку професійної компетентності педагога як інтегративної характеристики особистості та діяльності. Такий методичний супровід не лише забезпечує оновлення фахових знань, а й створює умови для цілеспрямованого формування й розвитку професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти [9].

Методичний супровід, зорієнтований на компетентнісний підхід, передбачає системне проектування змісту, форм і методів методичної роботи відповідно до структури професійної компетентності вихователя. У цьому аспекті професійні

компетентності формуються через інтеграцію теоретичних знань із практичною діяльністю, аналіз і моделювання педагогічних ситуацій, опрацювання методичних кейсів, участь у майстер-класах і педагогічних студіях. Такий підхід сприяє усвідомленню вихователями функціонального значення знань, розвитку вміння застосовувати їх у реальних освітніх умовах, приймати педагогічно виважені рішення та адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб дітей.

Важливим результатом компетентнісно зорієнтованого методичного супроводу є розвиток комунікативних компетентностей вихователів, що набувають особливого значення в умовах партнерської взаємодії з дітьми, батьками, колегами та фахівцями супроводу. Реалізація суб'єкт-суб'єктної моделі методичної роботи, використання інтерактивних форм навчання, групових дискусій, професійних спільнот практики й коучингових технологій сприяють удосконаленню навичок педагогічного спілкування, розвитку емпатії, толерантності, уміння аргументовано висловлювати власну позицію та конструктивно вирішувати професійні ситуації. Таким чином, методичний супровід стає середовищем активної комунікативної взаємодії, що моделює ефективні зразки професійного спілкування [4].

Компетентнісний підхід також зумовлює інноваційну спрямованість методичного супроводу, орієнтуючи вихователів на готовність до впровадження нових педагогічних ідей, технологій та освітніх практик. У процесі методичної підтримки створюються умови для розвитку інноваційних компетентностей через залучення педагогів до експериментальної діяльності, проєктної роботи, апробації сучасних освітніх технологій, зокрема цифрових і інклюзивних. Це сприяє формуванню відкритості до змін, здатності до творчого переосмислення власного досвіду та використання інновацій як інструменту підвищення ефективності освітнього процесу в закладі дошкільної освіти [7].

Невід'ємною складовою компетентнісно зорієнтованого методичного супроводу є розвиток рефлексивних компетентностей вихователів, що забезпечують усвідомлення ними власної професійної діяльності, її результатів і перспектив удосконалення. Застосування рефлексивних методів і прийомів, таких як самоаналіз педагогічної діяльності, рефлексивні семінари, професійні портфоліо, супервізія та педагогічний коучинг, сприяє формуванню здатності до критичного осмислення педагогічного досвіду, визначення зон професійного зростання та проєктування індивідуальної траєкторії розвитку. Рефлексія в цьому контексті виступає механізмом саморегуляції й самовдосконалення професійної діяльності вихователя.

Отож, методичний супровід, побудований на засадах компетентнісного підходу, виступає цілісною педагогічною системою, що забезпечує цілеспрямоване й взаємопов'язане формування професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти. Його реалізація сприяє переходу від формального підвищення кваліфікації до усвідомленого професійного розвитку педагогів, підвищує їхню готовність до ефективної діяльності в умовах освітніх змін і забезпечує сталий розвиток як окремого вихователя, так і закладу дошкільної освіти загалом.

Основні напрями методичного супроводу охоплюють професійно-методичний, комунікативно-партнерський, інноваційно-технологічний і рефлексивно-оцінювальний розвиток педагогів. У межах кожного напрямку добираються відповідні форми та методи роботи, які забезпечують інтеграцію теоретичних знань із практичним досвідом та орієнтацію на реальні професійні потреби вихователів [2].

Професійно-методичний напрям методичного супроводу спрямований на удосконалення фахових компетентностей вихователів, опанування сучасних методик організації ос-

вітнього процесу та оновлення змісту дошкільної освіти. Ефективною формою реалізації цього напрямку є індивідуальні та групові консультації, що мають адресний характер і враховують рівень професійної підготовки педагогів. Індивідуальні консультації можуть бути присвячені таким темам, як «Проектування освітньої діяльності відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти», «Індивідуалізація освітнього процесу з дітьми різного рівня розвитку», «Методичні аспекти організації інклюзивного освітнього середовища». Групові консультації доцільно спрямовувати на колективне опрацювання питань, зокрема «Інтеграція освітніх напрямів у щоденній роботі вихователя», «Формування ключових компетентностей дітей дошкільного віку», «Організація освітнього процесу на засадах діяльнісного підходу» та інші.

Комунікативно-партнерський напрям методичного супроводу реалізується через форми, що сприяють розвитку навичок професійного спілкування, взаємодії з учасниками освітнього процесу та командної роботи. У цьому контексті особливої ефективності набувають тренінги, які забезпечують активну участь педагогів та формування практичних умінь. Тематика тренінгів може охоплювати такі питання, як «Ефективна комунікація вихователя з батьками як умова партнерства», «Розвиток емоційного інтелекту вихователя», «Попередження та конструктивне розв'язання конфліктних ситуацій у закладі дошкільної освіти». Тренінгові методи, зокрема рольові ігри, аналіз ситуацій, групові вправи, дозволяють педагогам апробувати різні моделі професійної поведінки та підвищити комунікативну компетентність.

Інноваційно-технологічний напрям методичного супроводу зорієнтований на розвиток інноваційних компетентностей вихователів і готовність до впровадження сучасних освітніх технологій. У межах цього напрямку доцільним є проведення майстер-класів, які передбачають демонстрацію ефективних педагогічних практик і їх подальше практичне опрацювання.

Прикладами тем майстер-класів можуть бути «Використання ігрових технологій для розвитку мовленнєвої компетентності дошкільників», «Елементи STEM-освіти в роботі з дітьми старшого дошкільного віку», «Цифрові інструменти вихователя: інтерактивні ресурси для організації освітнього процесу». Майстер-клас як форма методичного супроводу сприяє поширенню педагогічного досвіду, розвитку професійної творчості та формуванню готовності до інноваційної діяльності [6].

Рефлексивно-оцінювальний напрям методичного супроводу забезпечує розвиток здатності вихователів до усвідомлення й аналізу власної професійної діяльності, визначення перспектив подальшого зростання. У цьому контексті ефективною формою є педагогічні коуч-сесії, спрямовані на підтримку індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога. Тематика коуч-сесій може включати «Професійні цілі вихователя та шляхи їх досягнення», «Подолання професійного вигорання та збереження мотивації до педагогічної діяльності», «Рефлексія педагогічного досвіду як ресурс професійного зростання». Коучингові методи стимулюють самостійне визначення педагогами проблем і рішень, формують відповідальність за власний професійний розвиток.

Важливим напрямом методичного супроводу є організація професійних спільнот педагогів як середовища колективного навчання та взаємної підтримки. Професійні спільноти можуть функціонувати у формі методичних об'єднань, творчих груп або спільнот практики, зосереджених на вирішенні актуальних педагогічних проблем. Теми для роботи таких спільнот можуть бути, наприклад, «Сучасні підходи до формування соціально-громадянської компетентності дошкільників», «Інклюзивні практики в закладі дошкільної освіти: обмін досвідом», «Педагогічні інновації в освітньому середовищі ЗДО». Участь у професійних спільнотах сприяє розвитку колективної рефлексії, обміну досвідом і формуванню спільних цінностей педагогічної діяльності.

Самоосвітня діяльність вихователів виступає наскрізним компонентом методичного супроводу та забезпечує безперервність професійного розвитку. Вона може реалізовуватися через індивідуальні освітні плани, ведення професійного портфоліо, участь у вебінарах, онлайн-курсах і науково-практичних заходах. Прикладами тем для самоосвіти є «Формування наскрізних умінь у дітей дошкільного віку», «Психолого-педагогічні аспекти роботи з дітьми з особливими освітніми потребами», «Розвиток креативності вихователя в умовах сучасного освітнього середовища». Самоосвітня діяльність сприяє розвитку автономності педагога, відповідальності за власне професійне зростання та формуванню здатності до навчання впродовж життя.

Таким чином, чітко структурована система напрямів, форм і методів методичного супроводу, доповнена конкретною тематикою роботи, забезпечує цілісність і результативність професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу.

У сучасних умовах розвитку дошкільної освіти методична служба закладу дошкільної освіти посідає ключове місце у забезпеченні якості освітнього процесу та створенні сприятливого освітнього середовища для професійного зростання вихователів. Її діяльність виходить за межі традиційного методичного контролю й набуває стратегічного характеру, спрямованого на цілеспрямовану підтримку професійного розвитку педагогічних кадрів, формування культури безперервного навчання та впровадження інноваційних педагогічних практик.

Методична служба закладів дошкільної освіти виконує системоутворювальну функцію у формуванні професійного середовища, що забезпечує умови для самореалізації вихователя як суб'єкта педагогічної діяльності. У цьому контексті сприятливе освітнє середовище розглядається як сукупність організаційно-педагогічних, соціально-психологічних та ме-

тодичних умов, які стимулюють мотивацію до професійного зростання, підтримують педагогічну ініціативу та сприяють розвитку професійних компетентностей. Методична служба, координуючи методичну роботу, створює простір для професійної взаємодії, обміну досвідом і колективної рефлексії, що є необхідною передумовою ефективного розвитку педагогів.

Важливим аспектом діяльності методичної служби є формування позитивного психологічного клімату в педагогічному колективі. Забезпечення атмосфери довіри, партнерства та взаємної підтримки сприяє активній залученості вихователів до методичної діяльності та підвищує їхню готовність до інновацій. Через упровадження суб'єкт-суб'єктної моделі взаємодії методична служба створює умови для вільного висловлення професійних думок, обговорення проблем і спільного пошуку шляхів їх розв'язання, що підсилює відчуття професійної значущості кожного педагога.

Методична служба відіграє провідну роль у проектуванні та реалізації системи методичного супроводу професійного розвитку вихователів. Вона забезпечує науково-методичне обґрунтування змісту методичної роботи, добір адекватних форм і методів навчання дорослих, орієнтованих на компетентнісний підхід. Саме методична служба ініціює впровадження інтерактивних, практико-орієнтованих форм роботи, таких як тренінги, майстер-класи, коуч-сесії, професійні спільноти, що сприяють формуванню професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних компетентностей вихователів [6].

Значущою складовою створення сприятливого освітнього середовища є забезпечення індивідуалізації професійного розвитку педагогів. Методична служба здійснює діагностику професійних потреб, рівня сформованості компетентностей і запитів вихователів, що дозволяє вибудовувати індивідуальні освітні траєкторії професійного зростання. Такий підхід підвищує ефективність методичного супроводу, оскільки орієн-

тується на реальні потреби педагогів і сприяє усвідомленій участі вихователів у власному професійному розвитку.

Окремої уваги заслуговує роль методичної служби в розвитку інноваційної культури закладу дошкільної освіти. Створюючи умови для експериментальної та проектної діяльності, методична служба стимулює педагогів до апробації нових освітніх технологій, осмислення та узагальнення власного педагогічного досвіду. Це сприяє формуванню відкритості до змін, готовності до професійного ризику та відповідального впровадження інновацій, що є важливими показниками професійної зрілості вихователя.

Крім того, методична служба забезпечує розвиток рефлексивного освітнього середовища, у якому професійне зростання вихователів супроводжується систематичним аналізом результатів педагогічної діяльності. Організація рефлексивних заходів, педагогічної супервізії, самооцінювання та професійного портфоліо сприяє формуванню в педагогів здатності до критичного осмислення власної практики, визначення перспектив подальшого розвитку та корекції професійної діяльності.

Встановлено, що методичний супровід, побудований на засадах компетентнісного підходу, виступає цілісною педагогічною системою, спрямованою не лише на оновлення професійних знань вихователів, а й на розвиток їхньої здатності ефективно застосовувати ці знання у практичній діяльності відповідно до сучасних освітніх вимог [13].

Доведено, що компетентнісно орієнтований методичний супровід забезпечує системне й цілеспрямоване формування професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти. Реалізація інтерактивних, практико-орієнтованих форм і методів методичної роботи сприяє активізації професійної позиції педагогів, підвищенню їхньої педагогічної майстерності, розвитку критичного мислення та готовності до при-

йняття обґрунтованих педагогічних рішень. Це, у свою чергу, позитивно впливає на якість організації освітнього процесу, його відповідність віковим і індивідуальним потребам дітей дошкільного віку [8].

У ході узагальнення матеріалу встановлено, що ключову роль у впровадженні компетентнісно орієнтованого методичного супроводу відіграє методична служба закладу дошкільної освіти, яка забезпечує створення сприятливого освітнього середовища для професійного зростання педагогів. Системна діяльність методичної служби щодо координації методичної роботи, підтримки педагогічної ініціативи, розвитку інноваційної культури та формування рефлексивного середовища сприяє підвищенню мотивації вихователів до безперервного професійного розвитку й самовдосконалення.

Важливим висновком є те, що компетентнісно орієнтований методичний супровід забезпечує перехід від формального підвищення кваліфікації до сталого професійного розвитку педагогічних працівників, заснованого на усвідомленому проектуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Такий підхід сприяє формуванню в педагогів відповідальності за результати власної професійної діяльності, готовності до інновацій та здатності до навчання впродовж життя [11].

Отже, впровадження компетентнісно орієнтованого методичного супроводу в закладах дошкільної освіти є ефективним засобом підвищення якості освітнього процесу та забезпечення його відповідності сучасним суспільним запитам. Воно створює умови для сталого професійного розвитку педагогічних працівників, підвищує їхню професійну мобільність і конкурентоспроможність, а також сприяє утвердженню якісно нового рівня дошкільної освіти, зорієнтованої на розвиток дитини й професійну самореалізацію вихователя.

ДИСКУСІЯ. Узагальнення теоретичних положень і наукових підходів, представлених у межах досліджуваної проблематики, дає підстави для ґрунтовного наукового осмислення

значущості та результативності компетентнісно орієнтованого методичного супроводу в системі дошкільної освіти. Проведений аналіз підтверджує, що в сучасних умовах методичний супровід доцільно розглядати не як сукупність окремих методичних заходів, а як цілісну педагогічну систему, інтегровану в освітній простір закладу дошкільної освіти та спрямовану на забезпечення якісних змін у професійній діяльності вихователів.

Дискусійним, але водночас концептуально значущим є положення про те, що методичний супровід, побудований на засадах компетентнісного підходу, виходить за межі традиційного оновлення знань педагогів. Він орієнтується на розвиток здатності вихователів ефективно застосовувати набутий професійний досвід у реальних педагогічних ситуаціях, адаптувати освітній процес до сучасних вимог та індивідуальних потреб дітей дошкільного віку. Такий підхід узгоджується з провідними науковими ідеями щодо переходу від знаннєвої до діяльнісно-результативної парадигми освіти, що є особливо актуальним для дошкільної ланки.

Отримані теоретичні узагальнення дозволяють стверджувати, що компетентнісно орієнтований методичний супровід забезпечує системне й цілеспрямоване формування ключових професійних компетентностей вихователів, зокрема професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних. Реалізація інтерактивних, практико-орієнтованих форм і методів методичної роботи сприяє активізації професійної позиції педагогів, формуванню готовності до педагогічної творчості, розвитку критичного мислення та здатності до самостійного прийняття педагогічно виважених рішень. У дискусійному полі це положення підтверджує доцільність зміни традиційних підходів до методичної роботи на користь таких, що забезпечують реальну трансформацію професійної діяльності вихователя.

Водночас результати узагальнення матеріалу засвідчують, що ефективність компетентнісно орієнтованого методичного

супроводу значною мірою залежить від діяльності методичної служби закладу дошкільної освіти. Саме вона виконує ключову роль у створенні сприятливого освітнього середовища для професійного зростання педагогів, забезпечуючи координацію методичної роботи, підтримку педагогічної ініціативи, розвиток інноваційної культури та формування рефлексивного простору. У науковій дискусії це дозволяє розглядати методичну службу як активного суб'єкта управління професійним розвитком педагогічних працівників, а не лише як організаційно-контролюючий підрозділ [12].

Особливої уваги заслуговує висновок про те, що компетентнісно орієнтований методичний супровід забезпечує перехід від формального підвищення кваліфікації до сталого професійного розвитку педагогічних працівників. Такий перехід ґрунтується на усвідомленому проектуванні індивідуальної освітньої траєкторії вихователя, розвитку його відповідальності за результати власної діяльності та формуванні готовності до навчання впродовж життя. У дискусійному контексті це підтверджує положення про необхідність зміни акцентів у системі методичної роботи з зовнішнього впливу на внутрішню мотивацію педагога до саморозвитку.

Таким чином, обговорення отриманих теоретичних узагальнень дозволяє стверджувати, що впровадження компетентнісно орієнтованого методичного супроводу в закладах дошкільної освіти є ефективним засобом підвищення якості освітнього процесу та забезпечення його відповідності сучасним суспільним і освітнім запитам. Воно створює науково обґрунтовані умови для сталого професійного розвитку педагогічних працівників, підвищення їхньої професійної мобільності й конкурентоспроможності та сприяє утвердженню якісно нового рівня дошкільної освіти, зорієнтованої на розвиток дитини та професійну самореалізацію вихователя.

ВИСНОВКИ. У межах проведеного теоретичного аналізу досягнуто мети дослідження, яка полягала в науковому об-

ґрунтуванні сутності, змісту та напрямів методичного супроводу професійного розвитку вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу, а також у визначенні ефективних форм і методів його реалізації в умовах сучасного закладу дошкільної освіти з метою підвищення професійної компетентності педагогічних працівників та якості освітнього процесу.

Узагальнення наукових положень дало підстави стверджувати, що методичний супровід професійного розвитку вихователів є цілісною, системно організованою педагогічною діяльністю, спрямованою на створення умов для безперервного професійного зростання педагогів, розвитку їхньої професійної майстерності та здатності до ефективної реалізації освітніх завдань. Його сутність полягає у поєднанні консультативної, навчальної, рефлексивної та підтримувальної функцій, що забезпечують перехід від адміністративно-контрольної моделі методичної роботи до моделі партнерської педагогічної взаємодії.

Доведено, що компетентнісний підхід є методологічною основою сучасного методичного супроводу, оскільки орієнтує його зміст і структуру на формування інтегрованих професійних компетентностей вихователів, зокрема професійних, комунікативних, інноваційних і рефлексивних. Такий підхід забезпечує спрямованість методичної роботи не лише на оновлення знань, а й на розвиток умінь застосовувати їх у практичній діяльності, приймати педагогічно виважені рішення та адаптувати освітній процес до сучасних вимог і потреб дітей дошкільного віку.

У ході дослідження обґрунтовано основні напрями методичного супроводу професійного розвитку вихователів, серед яких професійно-методичний, комунікативно-партнерський, інноваційно-технологічний і рефлексивно-оцінювальний. Встановлено, що їх інтегрована реалізація забезпечує цілісність і результативність методичної роботи, сприяє активіза-

ції професійної позиції педагогів та формуванню готовності до безперервного професійного самовдосконалення.

Визначено ефективні форми і методи реалізації компетентнісно орієнтованого методичного супроводу, зокрема індивідуальні та групові консультації, тренінги, майстер-класи, педагогічні коуч-сесії, професійні спільноти та самоосвітню діяльність педагогів. Доведено, що застосування інтерактивних, практико-орієнтованих форм методичної роботи забезпечує розвиток професійної автономії вихователів, підвищує їхню мотивацію до професійного зростання та сприяє впровадженню інноваційних педагогічних практик у закладі дошкільної освіти.

Обґрунтовано ключову роль методичної служби закладу дошкільної освіти у створенні сприятливого освітнього середовища для професійного розвитку вихователів. Системна діяльність методичної служби щодо координації методичної роботи, діагностики професійних потреб педагогів, підтримки педагогічної ініціативи та розвитку інноваційної й рефлексивної культури забезпечує ефективне впровадження компетентнісно орієнтованого методичного супроводу.

Отже, результати теоретичного аналізу дають підстави стверджувати, що впровадження компетентнісно орієнтованого методичного супроводу в закладах дошкільної освіти є ефективним чинником підвищення професійної компетентності педагогічних працівників і якості освітнього процесу загалом. Такий підхід забезпечує сталий професійний розвиток вихователів, їхню готовність до інноваційної діяльності та сприяє утвердженню сучасної моделі дошкільної освіти, зорієнтованої на розвиток дитини та професійну самореалізацію педагога.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Aleksieienko-Lemovska, L. V. (2022). *Metodychnyi kompetentnisnyi rozvytok vykladachiv zakladiv doshkilnoi*

osvity v systemi tsyhloi osvity [Methodological competence development of preschool teachers in the system of continuous education]. *Polonia University Scientific Journal*, 53(4), pp. 45–53. <https://doi.org/10.23856/5306> [in Ukrainian].

2. Khlebnikova, T. (2020). *Adaptivne upravlinnia: Teoriia i praktyka* [Adaptive management: Theory and practice] (Pedagogy Series, Issue 8(15)). *Electronic Scientific Professional Edition*. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9e8ad6d0-d5a6-4be2-93ad-a829c95c9bb1/contenthttps://doi.org/10.36074/grail-of-science.16.02.2024.012> [in Ukrainian].

3. Kovalenko, O. V., & Lahman, D. V. (2021). *Metodychnyi suprovid profesiinoho rozvytku pedahohiv zakladu doshkilnoi osvity na osnovi dyferentsiiovanoho pidkhodu* [Methodological support of professional development of preschool teachers based on a differentiated approach]. *Ukrainskyi psykhologichno-pedahohichnyi zbirnyk*, 27, pp. 89–97. [in Ukrainian].

4. Lazzara, L., Weber, A., & Leuchter, M. (2025) Building minds with blocks: The impact of play-based professional development on preschool teachers' competencies. *Early Childhood Research Quarterly*, 70, pp. 101–114. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2025.105144> [in English].

5. Machynska, N. I., Derkach, Y. R., & Pankevych, Y. M. (2020). *Typy ta formy profesiinoho rozvytku vykladacha zakladu doshkilnoi osvity v systemi tsyhloi pedahohichnoi osvity* [Types and forms of professional development of a preschool teacher in the system of continuous pedagogical education]. *Educational Discourse*, 30(2), pp. 67–76. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.2.6> [in Ukrainian].

6. Naida, R. P. (2022). *Kontentno-protsedurnyi zabezpechennia metodychnoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv do profesiinoi diialnosti u zakladakh doshkilnoi osvity* [Content-procedural provision of methodological preparation of future educators for professional activity in preschool education institutions]. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and*

Psychology”, 8(2), pp.76–82. [https://doi.org/10.52534/msu-pp.8\(2\).2022.76-82](https://doi.org/10.52534/msu-pp.8(2).2022.76-82) [in Ukrainian].

7. Opolska, M. V., Popadych, O. O., Popadych, B. T., & Petukhova, T. A. (2025). Kontsept katehorii akademichnoi dobrochesnosti u vyshchii osviti [The concept of academic integrity in higher education]. *Nauka i tekhnika sohodni. Seriia «Pedahohika»*, 2(43), pp.833–841. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2\(43\)-833-841](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2(43)-833-841) [in Ukrainian].

8. Polishchuk, O. (2020). Indyvidualno-dyferentsiiovanyi pidkhid u metodychnii rotsi zakladu doshkilnoi osvity [Individual-differentiated approach in the methodological work of a preschool educational institution] (p. 52). International Humanitarian University. URL: <https://surl.li/nfmlwc> [in Ukrainian].

9. Rudenko, Y., Proseniuk, A., Kolesnyk, A., & Kavylina, H. (2021). Metodychne zabezpechennia profesiinoi diialnosti pedahohiv pid chas distantsiinoho navchannia ditei doshkilnoho viku [Methodological support of professional activity of pedagogues upon preschool children remote studying]. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 13(3), pp.287–304. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/461> [in Ukrainian].

10. Saraieva, I. V., & Palamaruk, I. V. (2024). Rozvytok profesiinoi kompetentnosti pedahohiv zakladu doshkilnoi osvity: nauково-metodychnyi suprovid ta pidtrymka [Development of professional competence of preschool teachers: scientific and methodological support]. *Nasha shkola: nauково praktychni studii*, 2. URL: <http://nashasholadoi.oano.od.ua/article/view/315787/306445> [in Ukrainian].

11. Sayapina, S. O., & Onypchenko, L. A. (2023). Sutnist profesiinoi kompetentnosti vykhovatel'ia-metodysta zakladu doshkilnoi osvity [The essence of professional competence of a preschool education methodologist]. *Humanization of the Educational Process*, 1(101), pp. 112–121. <https://doi.org/10.31865/2077-1827.1.2023.284537> [in Ukrainian].

12. Shmyhol, I. (2011). Sutnist ta struktura profesiinoi kompetentnosti pedahoha [Essence and structure of professional competence of a teacher]. *Problems of Modern Teacher Training*, 4(1), pp. 198–204. URL:https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2011/4_1/visnuk_30.pdf [in Ukrainian].

13. Tovkanets, O. S. (2020). Naukovo-metodychnyi suprovid samoosvitnoi diialnosti pedahohiv zakladu doshkilnoi osvity [Scientific and methodological support of self-educational activity of preschool teachers]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Seriia «Pedahohika ta psykholohiia»*, 1(11), pp. 38–42. [in Ukrainian].